

EL DEPARTAMENT DE FILOLOGIA CATALANA I LINGÜÍSTICA GENERAL

Caterina Valriu



Quan els estudis universitaris a Mallorca eren només una extensió dels que s'impartien a la Universitat de Barcelona, ja es podien fer algunes assignatures de filologia catalana. Eren cursos comuns de lletres que es feien a l'Estudi General Lul·lià, antiga seu de la Universitat de Mallorca, amb professors tan prestigiosos com Francesc de Borja Moll o Josep M^a Llompart. Passats els primers anys de formació i de provisionalitat, el curs 1983-84 s'aconsegueix l'especialitat de Filologia Catalana i el Departament -després d'haver estat alguns anys a Son Malferit- s'installa definitivament a l'edifici Ramon Llull del campus, ara ja en el si de la Universitat de les Illes Balears. A partir del curs esmentat és possible cursar Palma la llicenciatura completa, de cinc anys de durada i que preveu l'especialització en llengua o en literatura. També es pot fer el doctorat, amb un programa que ofereix cursos de llengua i de literatura impartits per professors del propi Departament o d'altres universitats.

El nombre d'alumnes matriculats ha augmentat extraordinàriament en aquests deu anys de vida de la llicenciatura i, ac-

tualment, hi ha més de dos-cents alumnes matriculats. Cal tenir en compte, també, que tots els alumnes de magisteri cursen assignatures de llengua i de literatura catalanes impartides pel professorat del nostre Departament. És, per tant, un col·lectiu nombrosíssim que es forma en aquestes matèries a través de la docència del Departament. Evidentment, també ha augmentat la dotació de professorat, de la desena escassa dels primers anys, s'ha passat a una plantilla de vint-i-una persones -entre professors numeraris, ajudants i associats- que imparteixen les assignatures de llengua i de literatura catalanes de la facultat de Filosofia i Lletres i de l'Escola Normal. El procés de normalització lingüística iniciat a les Balears ha afavorit la creació de llocs de treball en aquest camp i actualment és una especialitat on el nombre de llicenciats aturats és nul.

El Departament, el cap del qual és el Dr. Joan Miralles, funciona mitjançant un Consell on s'integren professors i alumnes. És en aquest Consell on es fa el disseny de l'activitat docent del Departament i de la seva projecció social. S'articula en comissions de treball que s'encarreguen de les diverses funcions.

A través de la comissió de publicacions s'edita -en col·labo-

ració amb l'Abadia de Montserrat- la col·lecció Biblioteca Marià Aguiló, de la qual actualment ja ha aparegut el volum 15. També, durant alguns anys, es publicà la revista de filologia *Affar*. Recentment, han estat publicades les comunicacions del primer Col·loqui sobre Fons Orals celebrat a l'Estat espanyol, que organitzà el Departament el 1984.

La comissió d'assessorament lingüístic elabora, prèvia sol·licitud d'entitats públiques o privades, informes lingüístics, especialment relacionats amb temes de d'antroponímia i de toponímia.

La comissió d'informàtica té cura de diversos projectes d'informatització d'obres cabdals de la nostra cultura -com és ara el diccionari Alcover-Moll o les Rondaies Mallorquines de mossèn Alcover- i de l'adaptació i difusió dels progressos en el camp informàtic que puguin ser útils als estudis lingüístics i literaris.

Finalment, hi ha una comissió d'actes culturals que organitza i coordina seminaris, hominages, exposicions, taules rodones, visites d'altres universitats -entre les que destaquen la visita anual dels catalanòfils alemanys- i tots aquells aspectes que vinculen l'activitat del Departament al context social i cultural on es desenvolupa. Els

actes culturals del Departament són oberts al públic en general i sovint es realitzen fora del campus, per afavorir l'assistència i la participació. Recentment, s'ha clausurat un seminari sobre mitologia clàssica, tradició bíblica i rondallística que ha tengut una gran acceptació entre els estudiants, no tan sols de filologia, sinó fins i tot d'altres carreres. Podríem esmentar, també, l'organització d'homenatges: Francesc de Borja Moll, Josep M^a Llompart, Jaume Vidal Alcover, Guillem Cabrer, han estat personalitats a les quals la Universitat ha retut el seu homenatge a través del Departament.

La projecció sobre el teixit social és intensa. Els professors Joan Miralles i Joan Alegret participaren activament en la redacció de la Llei de Normalització Lingüística. El Departament col·laborà, també, en el II Congrés de la Llengua Catalana, organitzà el VII Col·loqui d'Onomàstica el 1982, a més del de Fons Orals ja esmentat. Al llarg del 1992 el Departament ha organitzat un curs de post-grau sobre "Planificació i serveis lingüístics", impartit per diversos especialistes de la nostra Universitat i d'Universitats del Principat. L'esmentat curs ha tengut una extraordinària acceptació entre llicenciats i mestres que orienten la seva opció professional vers aquest camp.

Els professors, ultra les seves intervencions a congressos nacionals i internacionals -entre les que podríem destacar una recent participació al Deutsch-Katalanisches Jahreskolloquium, celebrat a Berlín el setembre passat-, imparteixen classes a la Universitat Catalana de Prada i

als Cursos d'Estiu de la Càtedra Ramon Llull.

Pel que fa als convenis amb altres universitats hi ha establerts diversos canals de relació. A través del programa Erasmus el Departament es vincula a la Universitat de Perpinyà, té signat un conveni de col·laboració amb les universitats d'Aix de Provença i la de Barcelona. Però potser el projecte de col·laboració més ambiciós és l'establert amb la universitat anglesa de Sheffield. Els estudiants del nostre Departament poden fer el quart any d'estudis a Sheffield -i els de Sheffield a Palma- de manera que en acabar els seus estudis obtenen una titulació doble, ja que són llicenciats per ambdues universitats.

D'altra banda cal dir que la capsa dels projectes és plena. Potser el més important i immediat és el nou pla d'estudis, que s'iniciarà el proper curs i que contempla canvis importants: noves assignatures, remodelació de les actuals, un ampli ventall d'optatives i una durada de quatre cursos, en lloc dels cinc actuals.

Finalment, ens cal parlar de les línies de recerca, que són moltes i diverses i abracen un ampli espectre de temes de llengua i de literatura: història de la llengua catalana, sociolingüística, dialectologia, antroponímia i toponímia, català estàndard, registre científic, cultura popular, novellística catalana dels segles XVIII-XX, literatura catalana a Mallorca, literatura infantil i juvenil, la cultura a Mallorca a l'època de Colom i les relacions entre la filologia espanyola i la germànica en el marc de la filologia romànica.

Per acabar, només dir que el Departament de Filologia Catalana és un departament jove, vital i en expansió, tal i com es demostra en el progressiu augment de l'alumnat, en la incorporació de nous professors, en les múltiples activitats que du endavant en les vessants més diverses del treball lingüístic i literari i en la quantitat de nous doctors que genera, només el curs 1991-92 es llegiren cinc tesis de doctorat i ja és a punt de llegir la tercera d'aquest curs. Esperam que el nostre treball contribueixi significativament al recobriment i a l'expansió de la llengua i de la cultura catalanes ■

Departament de Català